

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyně Mgr. Janou Komínkovou ve věci

žalobce: **G. A. B.**
zastoupený advokátem Mgr. Martinem Zídkem,
sídlem Heleny Malířové 272/17, Praha,

proti
žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje,**
sídlem Škroupova 1760/18, Plzeň,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. PK-DSH/8962/23 ze dne 8. 8. 2023,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Řízení před správními orgány

1. Městský úřad Tachov rozhodnutím č. j. 5900/2021-ODSH/TC-42 ze dne 17. 4. 2023 uznal žalobce vinným přestupkem podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 2 zákona o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) v souvislosti s porušením § 18 odst. 3 téhož zákona. Skutkovou podstatu přestupku měl žalobce naplnit tím, že dne 14. 7. 2021 v čase 21.17 hod. na dálnici D5 ve směru jízdy na Plzeň jel jako řidič motorového vozidla Mercedes-Benz tmavé barvy rychlostí 185 km/h

po odpočtu tolerance, a to v místě s nejvyšší povolenou rychlostí 130 km/h. Městský úřad uložil žalobci za tento přestupek pokutu ve výši 5 000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 6 měsíců a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč. Následné odvolání žalobce žalovaný rozhodnutím č. j. PK-DSH/8962/23 ze dne 8. 8. 2023 zamítl a rozhodnutí městského úřadu potvrdil.

II. Řízení před soudem

2. Proti tomuto rozhodnutí žalobce brojil žalobou. V ní namítl nezákonnost procesního postupu městského úřadu, který konal ústní jednání dne 15. 3. 2023 bez účasti žalobce, čímž porušil § 80 odst. 4 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Žalobce se z nařízeného jednání řádně omluvil a předložil potvrzení o pracovní neschopnosti. Žalovaný omluvu přijal, nicméně již nerespektoval to, že se žalobce chtěl jednání osobně účastnit. Žalobce sdělil důvody, proč byla jeho přítomnost u jednání nutná. V minulosti městský úřad obdobnou omluvu žalobce přijal, žalobce tak vycházel z legitimního očekávání, že tomu bude i tentokrát. Z toho důvodu právní zástupce žalobce nesděloval kolizi termínů na jeho straně. Dále žalobce uvedl, že ohledně prokázání krajní nouze byl nutný jeho výslech a rovněž i výslech zasahujícího policisty. Úřední záznam nebylo možné považovat za relevantní listinu, neboť nedošlo k výslechu dotyčných osob. Rovněž nemohlo být žalobci kladeno k tíži, že svá tvrzení a důkazní návrhy nevznnesl v řízení dříve. Od listopadu roku 2021 po dobu cca 5/6 měsíců správní orgán se žalobcem nekomunikoval v jeho rodném jazyce, žalobce ani nebyl zastoupen. Žalobce tudíž vůbec nevěděl, co je mu kladeno za vinu. K převzetí právního zastoupení došlo až v dubnu/květnu roku 2022. Žalobce chtěl vše podstatné pro věc uvést při jednání a rovněž vznést otázky na zasahující policisty. Z toho důvodu trval na jejich výslechu. Na závěr žalobce konstatoval, že se žalovaný nevypořádal s judikaturou, kterou uvedl v odvolání.
3. Žalovaný považoval žalobu za nedůvodnou, přičemž odkázal na napadené rozhodnutí, neboť žalobní námitky se shodovaly s těmi odvolacími. Žalovaný byl toho názoru, že byly splněny podmínky pro projednání věci v nepřítomnosti žalobce. Tím nedošlo k porušení jeho práv, neboť žalobce byl v řízení zastoupen advokátem. K naplnění podmínek krajní nouze se žalovaný nemohl vyjádřit, neboť ty žalobce neuvedl.

III. Posouzení věci

4. Žaloba není důvodná. Žalobce nebyl zkrácen na svých právech tím, že ústní jednání o přestupku se konalo bez jeho přítomnosti a přítomnosti jeho zástupce. V řízení před správními orgány pak nevznikla řádná pochybnost o odpovědnosti žalobce za přestupek. V době jejich rozhodování neexistovala reálná skutková varianta, že jednání žalobce bylo činěno v krajní nouzi. V podrobnostech lze odkázat na rozhodnutí žalovaného, které všechny rozhodné otázky řeší dostatečně.
5. Otázka konání ústního jednání bez přítomnosti obviněného z přestupku a jeho zástupce byla v rozhodovací činnosti správních soudů již vyřešena v režimu § 74 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb. Pro aktuální úpravu § 80 odst. 4 zákona o odpovědnosti za přestupky není důvod zaujímat jiný právní názor.
6. V případě ústního jednání o přestupku není obecně nezbytná osobní účast obviněného. Práva obviněného nejsou výlučnými právy účastníka řízení samotného, ale je možné je s ohledem na jejich povahu vykonat prostřednictvím zástupce, který může navrhopvat důkazy, seznámit se s podklady rozhodnutí, vyjádřit se k nim a klást svědkům otázky atd., přičemž z úkonů zástupce vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému. Je-li obviněný

v řízení zastoupen, zpravidla postačuje, zúčastní-li se ústního jednání pouze jeho zástupce. Osobní účast obviněného, který je zastoupen, by byla vyžadována pouze tehdy, vyvstala-li by potřeba vyslechnout obviněného z důvodu zjištění skutkového stavu věci.

7. Z toho plyne dvojitý závěr: (1) zásadně postačuje k ústnímu jednání předvolávat jen zástupce obviněného; (2) pro posouzení podmínek k uskutečnění ústního jednání bez přítomnosti obviněného z přestupku *je rozhodující omluva zástupce*, nikoliv omluva samotného obviněného z přestupku (srov. rozsudek NSS č. j. 4 As 120/2014-21 ze dne 24. 7. 2014, č. 3106/2014 Sb. NSS).
8. V souzené věci tedy byla řádnost (náležitost) omluvy samotného žalobce pro postup městského úřadu bez významu; soud proto tuto otázku nebude hodnotit. Významná byla *omluva zástupce* žalobce. Městský úřad a žalovaný dospěli ke správnému závěru, že tato omluva nebyla řádná (náležitá). Ústní jednání se tedy mohlo konat bez přítomnosti žalobce nebo jeho zástupce.
9. Zástupce žalobce se omluvil na poslední chvíli z důvodu kolize, o které musel vědět výrazně dříve (přede dnem 6. 3.; z předloženého protokolu o soudním jednání na č. l. 101–102 správního spisu ostatně plyne, že zástupce žalobce byl na tomto jednání zastoupen substituentem, takže stěží přesvědčí tvrzení, že tamní klient odmítá jakoukoliv změnu v osobě zástupce). Omluvu zaslanou ze strany právního profesionála dne 14. 3. v 14.48 hodin na jednání nařízené na den 15. 3. v 10.00 hodin nelze v takových okolnostech případu považovat za náležitou.
10. K tomu lze jen dodat, že správní orgány správně konstatovaly i to, že kolize s jiným ústním jednáním zásadně nepředstavuje významný důvod, pro který by bylo třeba ústní jednání o přestupku překládat na jiný termín. Stejně tak správně konstatovaly, že o neuznání omluvy není třeba zástupce žalobce uvědomovat [srov. již nález sp. zn. III. ÚS 68/97 ze dne 12. 6. 1997 (N 74/8 SbNU 221)]. Nepřesvědčivá je argumentace žalobce *legitimním očekáváním*. Stejný důvod omluvy nemusí být v řízení uznán jen proto, že byl uznán již dříve – právě naopak se důležitost důvodů omluvy musí stupňovat, aby opakovaná omluva byla přijata (srov. rozsudek NSS č. j. 7 As 9/2009-66 ze dne 12. 3. 2009). V souzené věci se přitom pracovnice advokátní kanceláře dne 14. 3. aktivně informovala, zda byla přijata omluva samotného žalobce. Muselo jí být zřejmé, že městský úřad hodlá dne 15. 3. ústní jednání konat i přes omluvu žalobce. Tím spíše se tedy měla informovat, zda byla přijata následná omluva zástupce žalobce. Teprve pokud by zástupce žalobce měl potvrzeno, že jeho omluva byla přijata, měl by nějaké legitimní očekávání. V opačném případě měl vycházet z toho, že ústní jednání se koná.
11. Tvrdí-li žalobce, že na nastalou procesní situaci nebylo možné reagovat jinak, nelze mu přisvědčit. Na nastalou procesní situaci bylo možné reagovat tak, že se dne 15. 3. k ústnímu jednání o přestupku dostaví zástupce žalobce nebo jeho substituent. Lze tedy uzavřít, že konáním ústního jednání bez přítomnosti žalobce nebo jeho zástupce nebyla porušena práva žalobce.
12. Rozhodnutí žalovaného je po právu i ve vztahu k tvrzené krajní nouzi.
13. Zdejší soud setrvale judikuje, že podle § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu je povinností správního orgánu zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Zejména je úkolem správního orgánu zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu

veřejného zájmu a i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být uložen správní trest.

14. V řízení tedy platí obecná povinnost správního orgánu objasnit z úřední povinnosti a nezávisle na důkazních návrzích obviněného všechny okolnosti nezbytné pro jeho rozhodnutí, což jsou i všechny okolnosti ve prospěch či neprospěch obviněného. Správní orgán však vychází i ze záchytných bodů přednesených obviněným. Teprve pokud na základě takto provedeného dokazování nebude skutkový stav zjištěn (*non liquet*), je možné o věci rozhodnout na základě pravidel o (objektivním) důkazním břemenu. Ta v souzené věci upravuje § 69 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Podle něho správní orgán v pochybnostech rozhodne ve prospěch obviněného.
15. Důkazní iniciativu má tedy správní orgán, který odpovídá za zjištění skutkového stavu ve prospěch i neprospěch obviněného. V této fázi se obviněný nemusí hájit (navrhovat důkazy na svou obhajobu). Je-li však důkazní stav zjištěn v rozsahu a intenzitě předvídaných § 3 správního řádu, tj. rozhodující orgán ověřil všechny známé okolnosti a zjistil všechny skutečnosti nezbytné pro rozhodnutí v takové kvalitě, že o nich nemá důvodnou pochybnost, je na obviněném, aby označil důkazy na svoji obhajobu. Tím může zpochybnit dosavadní skutková zjištění a oslabit doposud pevné přesvědčení správního orgánu (srov. rozsudek NSS č. j. 5 As 64/2011-66 ze dne 28. 2. 2013). Na tom nic nezměnilo ani usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 5 As 126/2011-68 ze dne 14. 1. 2014, č. 3014/2014 Sb. NSS, podle kterého obviněný z přestupku není povinen uvádět na svou obhajobu jakákoliv tvrzení, ani o nich nabízet a předkládat správnímu orgánu důkazy (srov. rozsudek NSS č. j. 8 As 3/2017-34 ze dne 31. 10. 2017).
16. V typických případech překročení nejvyšší povolené rychlosti dostačují pro konstatování viny řidiče tři podklady pro rozhodnutí: oznámení o přestupku, záznam o přestupku obsahující fotografii měřeného vozidla a údaje o provedeném měření a ověřovací list silničního rychloměru (z mnoha srov. např. usnesení NSS č. j. 9 As 220/2021-23 ze dne 31. 8. 2023). Nynější případ se jeví jako typický, ničím nevybočující.
17. Za toho stavu měl městský úřad obvyklou sadu podkladů pro rozhodnutí, která dostačovala pro konstatování viny žalobce. Zároveň neměl důvod uvažovat o existenci okolností vylučujících protiprávnost, např. o krajní nouzi. Bylo proto na žalobci, aby toto své tvrzení uplatnil, aby je správní orgány mohly prověřit.
18. Žalobce možnou krajní nouzi zcela obecně zmínil v podání ze dne 27. 3. 2023, podle kterého „*neprovedením důkazu výsledkem svědků správní orgán účastníkovi zcela znemožnil existenci krajní nouze při překročení rychlosti, kterou však účastník sám nezavinil, prokázat.*“ Stejně tak obecně ji zmínil v odvolání ze dne 23. 5. 2023.
19. Konkrétní skutkové okolnosti, tj. v čem přesně měl žalobce odvracet nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, žalobce neuvedl. Za toho stavu nebyl důvod, aby se touto otázkou správní orgány zabývaly. Zcela obecné tvrzení obviněného o možné existenci krajní nouze žádným způsobem nevzbuzuje pochybnosti o zjištění skutkového stavu, nadto pochybnosti důvodné.
20. Uvedené platí i pro požadované výsledky policistů. Krajský soud v Plzni opakovaně konstatuje, že důkazní návrh musí být konkrétní, musí tedy označovat *skutečnosti, které mají být prokázány*. Jestliže důkazní návrh není konkrétní, nemůže být úspěšný. Důkazní návrhy nemají sloužit k tomu, aby teprve při provádění důkazu výsledkem zazněla rozhodná skutková tvrzení účastníka (srov. rozsudky KS v Plzni č. j. 77 A 151/2020-124

ze dne 5. 5. 2021, č. j. 76 A 4/2021-56 ze dne 9. 2. 2022, č. j. 77 A 112/2021-43 ze dne 30. 3. 2022, a rozsudky NSS č. j. 6 As 147/2013-29 ze dne 6. 2. 2014, č. j. 6 Azs 161/2020-45 ze dne 30. 7. 2020). Kategorie „*velmi obecných důvodů pro návrh na provedení důkazu*“ (tak např. rozsudky NSS č. j. 5 Azs 349/2020-37 ze dne 24. 2. 2023, č. j. 5 Azs 33/2022-39 ze dne 18. 10. 2022) je tedy obecně i pro Krajský soud v Plzni neakceptovatelná, a v rozporu s účelem dokazování i dosavadní judikaturou správních soudů (srov. např. rozsudky NSS č. j. 4 Azs 166/2022-60 ze dne 16. 9. 2022, č. j. 9 Azs 39/2022-50 ze dne 13. 5. 2022).

21. Žalobce neuvedl, jaké konkrétní okolnosti chtěl prokazovat výsledkem policistů, byl to tedy důkazní návrh nezpůsobilý, ledaže by správní orgán sám shledal, že tyto výsledky potřebuje pro posouzení věci. Jak je z výše uvedeného zjevné, městský úřad i žalovaný je za potřebné neshledali. Pro úplnost soud uvádí, že konkrétní skutečností způsobilou odůvodnit výsledek policistů není tvrzení žalobce, že jej policisté měřili zprava. Zda jej policisté měřili zprava, zleva či shora, je bez přistoupení jiných okolností zcela bez významu pro posouzení odpovědnosti za přestupek.
22. Pro posouzení věci je v zásadě bez významu polemika žalobce, zda mohl či nemohl dříve uplatnit tvrzení o krajní nouzi. *Žalobce totiž žádné konkrétní tvrzení neuplatnil.* Lze se nicméně ztotožnit s hodnocením žalovaného, že způsob procesní obrany žalobce, který prostupuje celým správním spisem (absence konkrétních tvrzení, pasivní přístup k hájení vlastních práv, snaha o prodloužení řízení) nasvědčuje tomu, že úvahy žalobce o krajní nouzi jsou spekulativní a nedůvěryhodné.
23. Není přesvědčivá obhajoba žalobce, že je *právním laikem*. Ze spisu i z tvrzení žalobce bez pochyby plyne, že je německým státním příslušníkem usazeným a podnikajícím na území ČR, v Libereckém kraji. Jízda po dálnici D5 je pro něj logickou volbou při cestování do Bavorska. Z přehledu přestupků přitom plyne, že žalobci je *Stammgastem* dálniční policie na D5 (2010, 2013, 2019 přestupky řešené dálničním oddělením Svojkovice/Volduchy; 2021 dálničním oddělením Ostrov u Stříbra). Za toho stavu je krajně nepravděpodobné, že by žalobce byl natolik dezorientován, že by se nepokusil svou obhajovací verzi o krajní nouzi zmínit zasahujícím policistům. Tvrzení žalobce, že s ním hlídka dálniční policie komunikovala (pouze) gesty, a jejich pomocí od něj vyžádala 6 000 Kč kauce, pak je už prostě jen neuvěřitelné.
24. Konkrétní okolnosti krajní nouze žalobce naznačil až v doplnění žaloby ze dne 25. 8. 2023: podle ní překročil nejvyšší povolenou rychlost o 55 km/h, protože k tomu „mohl být nucen provokací některého z aut v koloně, kterou předjížděl.“
25. K tomu lze uvést jen to, že (1) žalobce netvrdí, že tyto okolnosti nastaly, tvrdí pouze, že nastat mohly. (2) Skutkové tvrzení o „konkrétních“ okolnostech krajní nouze vznesené až v průběhu řízení před soudem je beznadějně opožděné, neboť nevypovídá o procesním pochybení správních orgánů – ty tuto „konkrétní“ skutečnost neměly k dispozici, takže v době svého rozhodování v souladu § 3 správního řádu neměly žádnou důvodnou pochybnost. (3) Překročení nejvyšší povolené rychlosti o 55 km/h lze jen stěží odůvodnit „provokací jiného vozu“, krajní nouze tedy nepřichází do úvahy (§ 24 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky).

IV. Závěr

26. Z uvedených důvodů soud žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a úspěšnému žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Žádný z účastníků tak nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 věta první s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 6. prosince 2023

Mgr. Jana Komínková
samosoudkyně

v zastoupení:

Mgr. Jan Šmakal v.r.
samosoudce